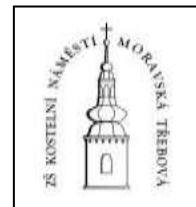

RÁMCOVÝ DLOUHODOBÝ PLÁN

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY, VZDĚLÁNÍ A OSVĚTY

Cílem tohoto plánu je prosazovat ve všech činnostech školy **princip udržitelného rozvoje**. Na příkladech z každodenního života se můžeme přesvědčit, že současný rozvoj je z celosvětového hlediska dlouhodobě neudržitelný. Jako všem snadno pochopitelný příklad je možné uvést, že zatím se lidé při čerpání přírodních zdrojů chovají přesně podle slov Seneca ml.: "Těžko zbaviti se necností, které rostly s námi...".

Školou procházejí celé budoucí generace - právě škola má tedy odpovědnost vůči budoucnosti. Zaměření výchovy k udržitelnému rozvoji právě na mladou generaci má opodstatnění hlavně:

1. protože **osobní pocit životního štěstí spojuje často jen s materiálním bohatstvím**.
2. protože **nabízí řešení problémů**.
3. protože je u ní **velmi nízké sociální citění**, neboť je zaměřena jen na sebe. Nedostává se jí schopnosti empatie, tedy vcítění se do pocitu jiných. Bez uplatňování tohoto principu se budou celosvětové problémy prohlubovat. Právě proto je výchova k udržitelnému rozvoji zaměřena na rozvoj všelidských hodnot jako jsou odpovědnost, ohleduplnost, spolupráce, porozumění, přátelství, pokora, poznání, pochopení jeden druhého.

Environmentální výchova není nadřazená ostatním složkám výchovy, ale spíše jako prostředek vnášející do výchovy novou filozofii, **nabízí alternativu** ke konzumnímu způsobu života.

Měla by směřovat k **ekologické kultuře osobnosti**, která má tři složky:

1. **složka poznávací** - souhrn poznatků, které jsou důležité k uvědomění si složitosti a propojenosti vztahů mezi lidskou činností a procesy v přírodě.
2. **složka postojoivá** - emocionální vztah k životnímu prostředí a také hodnotovou orientaci na etické a estetické prožitky.
3. **složka činnostní** - odpovědné a šetrné jednání v každodenních situacích, připravenost sám něco udělat ke zlepšení stavu.

Environmentální výchova má **čtyři základní roviny** :

1. **Prostorová rovina** - propojení celého světa = změny globálního, regionálního i lokálního významu.
2. **Časová rovina** - umožnění pochopení vztahu = minulost určuje naši přítomnost a přítomnost přinese důsledky v budoucnosti.
3. **Rovina problémů** - pojmenování jednotlivých problémů, vysvětlení jejich vzájemného propojení.
4. **Vnitřní rovina** - neexistuje žádný problém ve světě, který by neovlivnil vnitřní svět každého jednotlivce. Uvědomění si celého světa souvisí s uvědoměním si sebe samého.

Především velmi důležitá je v environmentální výchově zásada, že na problémy žáky upozorňujeme, vysvětlujeme jim je, ale hlavně přinášíme **možnosti jejich řešení**. Nikdy by neměly být předkládány katastrofické scénáře. Právě mladá generace musí být připravována řešit i to, co nyní ještě řešit neumíme.

Pojem **udržitelný rozvoj** neznámá jen **rozvoj ochrany životního prostředí**, nějaké zakonzervování stavu. Představuje ale i **rozvoj ekonomický** zaváděním nových technologií a výrobků s nižšími negativními vlivy na životní prostředí. Především ale počítá také, a to je třeba vždy zdůraznit, s **rozvojem sociálním**. Cílem je **důstojný život každého člověka** při dodržení **zásady uvědomělé skromnosti**.

Opakovaně se naráží na vysvětlování pojmů:

ENVIRONMENTÁLNÍ = z ang. **environment** - (životní) prostředí, jde o širší pojem než ekologický, od českého výrazu ale nevytvoříme přidavné jméno.

EKOLOGICKÝ = z názvu vědy **ekologie**, která zkoumá vztahy mezi jedinci, populacemi a společenstvy, které ovlivňují výskyt a hojnost organismů.

Jedná se tedy o přírodní vědu, zákony lidské společnosti neřeší.

Oba pojmy vyzdvihují poněkud jiná hlediska v této oblasti výchovy, ale v běžném životě jsou ve svém principu rovnocenné.

Pro žáky základní školy právě ze slova ekologie lze vhodně odvodit **výchovný obsah**.

Původ je z řeckého slova **oikos** = **dům, obydlí, domov** (v řečtině i dnes oikologia).

Pro děti by tím nejcennějším, co doma mají, měly být vztahy ke svým nejbližším.

Ekologie člověka se zabývá jednak **vztahy k prostředí**, kde žijeme, dále **vztahy k živé přírodě**, rovněž **vztahy k ostatním lidem**, v neposlední řadě i **vztahem k sobě samému**.

Z těchto východisek jsou potom navrženy jednotlivé konkrétní formy realizace environmentální výchovy a vzdělání v naší základní škole, které jsou uvedeny v následujícím přehledu:

*** Začlenění EVVO do plánů jednotlivých předmětů**

- využít metodických materiálů
- vyměňovat si zkušenosti při využití námětů
- průběžně zavádět nově získané poznatky

*** Další vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO**

- využít nabídky vzdělávacích akcí

*** Zajistit informovanost učitelů** využitím naší školní knihovny, videotéky a počítačových programů

*** Využití počítačové učebny k EVVO**

*** Znovuobnovení odborné učebny přírodopisu ???**

- samostatná učebna umožní lepší využití učebních pomůcek především v prakticky zaměřených činnostech - cvičení a laboratorní práce

*** Nabídka výuky volitelného předmětu SPPP v 8. a 9. ročníku naší školy**

*** Vzájemná informovanost a spolupráce s Městským úřadem**

- zaměřit se na ekologizaci provozu školy
- podílet se na plnění Místní agendy 21

??? Aktivní zapojení do Sítě (network) ekologicky orientovaných škol v České republice

(PaedDr. Pavel Kocourek – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy Praha)

*** členství školy v rámci sítě M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) a v kEV**

*** Účast na akcích Klubu ekologické výchovy**

*** Spolupráce se středisky ekologické výchovy - PALETA v Pardubicích**

- TEREZA a KONIKLEC v Praze
- další střediska ??

*** Spolupráce s dalšími institucemi se vztahem k ochraně přírody**

- Český svaz ochránců přírody
- Lesy České republiky

*** Spolupráce s firmami ve městě**

- sponzorování akcí

*** Příspěvky do sdělovacích prostředků o akcích EVVO konaných ve škole**

- Moravskotřebovské noviny, zpravodaj
- Svitavsko

*** Spolupráce s mateřskými školami**

- spojit prohlídku školy budoucích žáků s návštěvou počítačové učebny- vhodné programy

*** Spolupráce se základními školami**

- setkání učitelů se zájmem o ekologii

*** Využití školních výletů a škol v přírodě**

- k rozšiřování poznatků s ekologickou tematikou
- a hlavně k výchově uvědomělého ekologického chování

*** Využití akcí DDM v Moravské Třebové a Litomyšli**

- naučné stezky

*** Návštěvy míst "užité ekologie"**

- vodárna a čistírna odpadních vod
- elektrárny Dalešice, Dukovany
- stálá expozice geologických poměrů Moravskotřebovska
- Zoo – Lešná, Brno, Olomouc, safari ve Dvoře Králové - pořady pro děti
- expozice Moravského muzea, Antropos
- hvězdárna v Brně
- 3D- Praha, Mořský svět parky, botanická zahrada (tamtéž)

*** Nabídka vícedenních ekologických exkurzí**

- ??? - 9. ročník – v Kněžicích -středisko ekologické výchovy

- * **Účast v ekologických projektech**
 - Kyselý dešť
 - Ozón
- * **Školní ROZHLAS - příspěvky s ekologickou tematikou, SOUTĚŽ „ Ptačí štěbetání“**
- * **Estetická výzdoba školy**
 - práce s přírodními materiály
 - využití významných dnů v roce s tematikou životního prostředí
- * **Využití pokojových rostlin ke zkulturnění vnitřního prostředí školy**
- * **Využití a rozšíření nabídky ekologických programů v počítačové učebně, získávání informací na Internetu**
- * **Práce s přírodními materiály**
 - výrobky z PP zátek, PET lahví, výroba ručního papíru, keramický kroužek, vazby květin, vrbové proutí....
- * **Účast na olympiádách v přírodovědných předmětech a dalších soutěžích s touto tematikou**
- * **Rozvíjet u žáků osvědčenými aktivitami vnímání přírody všemi smysly**
 - Najdi svůj strom, Ptačí zvuky
- * **Využití simulačních her pro rozvoj poznatků o problémech životního prostředí a pro rozvoj komunikativních dovedností ve skupině**
 - Dálnice, U jezera, Lesy v ohrožení,.....
- * **Náměty pro diskusi - konfrontace a ovlivnění názorů ve skupině**
 - Práva zvířat
 - Předpisy CITES
 - Zákon na ochranu zvířat proti týrání
 - Globální problémy lidstva (B. Moldan) - podle názorů veřejnosti
 - podle závažnosti
 - podle náročnosti řešení
- Agenda 21
- * **Praktické činnosti**
 - výroba a rozmístění krmítek
 - výsadba zeleně a péče o ni
- * **Separovaný sběr odpadu ve škole - výsledek projektu Technických služeb města Panáček Sběráček**
 - ve třídách a na chodbách třídění papíru, plastů a ostatního do plastových košů
 - sběr vybitých baterií do nádoby za vstupními dveřmi školy
 - odvoz Technickými službami města k recyklaci
- * **EKOKODEX dodržování zásad**
- * **Celoškolní akce**
 - sběr pomerančové kůry
 - ke Dni Země - účast na akcích DDM, Zdravé město
- * **Uvědomělé vedení provozu školy**
- * **Uvědomělé vedení hospodaření ve škole**
- * **Využití školního pozemku ??? - přímo ve výuce a v družině jako místa 5P = pohody, porozumění, prožitků a poznání v přírodě**
- * **Prezentace dosavadní činnosti na místních, regionálních i celostátních akcích**

Součástí dlouhodobého rámcového plánu EVVO jsou jako přílohy následující dokumenty :

- Přehled dnů významných pro životní prostředí a využitelných v EVVO
- BEDRNÍK - časopis pro ekogramotnost na: www.pavucina-sev.cz
- Dodatek, ve kterém je zdokumentována v kostce část práce k tomuto tématu v průběhu let 2000-2007

Významné dny

Leden

1. 1. Nový rok

Únor

21. 2. Mezinárodní den mateřského jazyka

Březen

8. 3. Mezinárodní den žen

15. 3. Světový den spotřebitelských práv

15. 3. Mezinárodní den proti policejní brutalitě

18. 3. Uklid'me svět

21. 3. Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace

21. 3. Světový den básní

22. 3. Světový den vody

22. 3. Mezinárodní den invalidů

23. 3. Světový den meteorologie

24. 3. Mezinárodní den tuberkulózy

Duben

1. 4. Den ptactva

7. 4. Světový den zdraví

18. 4. Mezinárodní den památek a sídel

22. 4. Den Země

23. 4. Světový den knihy a autorských práv

24. 4. Světový den laboratorních zvířat

27. 4. Světový den grafiky

28. 4. Mezinárodní den pro bezpečnost a zdraví při práci

29. 4. Mezinárodní den proti hluku

29. 4. Mezinárodní den letectví a kosmonautiky

Květen

2. 5. Mezinárodní den ptačího zpěvu

3. 5. Den Slunce

3. 5. Světový den svobody tisku

15. 5. Mezinárodní den rodiny

17. 5. Světový den telekomunikace

21. 5. Světový den kulturní rozmanitosti

22. 5. Mezinárodní den biologické rozmanitosti

24. 5. Evropský den parků

25. 5. Den Afriky

25. 5. Mezinárodní den ztracených dětí

29. 5. Mezinárodní den ochránců míru

31. 5. Světový den bez tabáku

31. 5. Den otvírání studánek

Srpen

9. 8. Mezinárodní den domorodců

12. 8. Mezinárodní den mládeže

13. 8. Den leváků

23. 8. Mezinárodní den pro připomenutí obchodu s otroky a jeho zrušení

Září

8. 9. Mezinárodní den gramotnosti

16. 9. Uklid'me svět

16. 9. Mezinárodní den ochrany ozónové vrstvy

21. 9. Mezinárodní den míru

21. 9. Mezinárodní den Alzheimerovy choroby

22. 9. Evropský den bez aut

Říjen

1. 10. Světový den vegetariánství

1. 10. Mezinárodní den seniorů

4. 10. Mezinárodní den ochrany zvířat

5. 10. Mezinárodní den učitelů

9. 10. Světový den pošty

10. 10. Světový den proti trestu smrti

14. 10. Světový den standardů

16. 10. Světový den výživy

16. 10. Mezinárodní den proti Mcdonald's

17. 10. Mezinárodní denboje proti chudobě

20. 10. Den stromů

24. 10. Den OSN

24. 10. Světový den rozvoje informací

31. 10. Světový den spoření

Listopad

6. 11. Mezinárodní den pro prevenci ničení životního prostředí ve válkách a ozbrojených konfliktech

10. 11. Světový den vědy pro mír a rozvoj

13. 11. Mezinárodní den nevidomých

14. 11. Světový den diabetu

15. 11. Den vězněných spisovatelů

16. 11. Mezinárodní den tolerance

16. 11. Den bez cigaret

19. 11. Světový den prevence týrání a zneužívání dětí

20. 11. Den industrializace Afriky

20. 11. Světový den dětí

20. 11. Mezinárodní nekuřácký den

21. 11. Den filosofie

21. 11. Světový den televize

Červen

- 1. 6. Den dětí
- 4. 6. Mezinárodní den nevinných dětských obětí agrese
- 5. 6. Světový den životního prostředí
- 17. 6. Světový den boje proti suchu a rozšiřování pouští
- 20. 6. Světový den uprchlíků
- 21. 6. Den květů
- 26. 6. Mezinárodní den proti zneužívání drog a obchodování s nimi
- 26. 6. Mezinárodní den podpory obětem násilí

Červenec

- 2. 7. Světový den UFO
- 11. 7. Světový den populace

- 21. 11. Světový den pozdravů
- 25. 11. Mezinárodní den boje proti násilí na ženách
- 28. 11. Mezinárodní den nekupování ničeho
- 29. 11. Mezinárodní den solidarity s Palestinci

Prosinec

- 1. 12. Světový den boje proti AIDS
- 2. 12. Mezinárodní den pro zrušení otroctví
- 3. 12. Mezinárodní den zdravotně postižených
- 5. 12. Mezinárodní den dobrovolníků v ekonomickém a sociálním výzkumu
- 7. 12. Mezinárodní den civilního letectva
- 10. 12. Den lidských práv
- 11. 12. Mezinárodní den hor
- 18. 12. Mezinárodní den stěhovavých ptáků
- 29. 12. Mezinárodní den biologické rozmanitosti

Významné dny bez pevného data

- 2. neděle v květnu: Den matek
- 3. neděle v červnu: Den otců
- 1. sobota v červnu: Mezinárodní den družsetv
- 1. pondělí v říjnu: Světový den lidských sídel
- 2. středa v říjnu: Mezinárodní den za omezení přírodních katastrof